

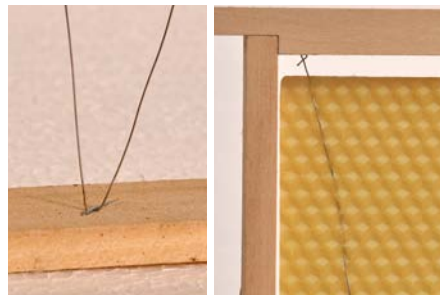
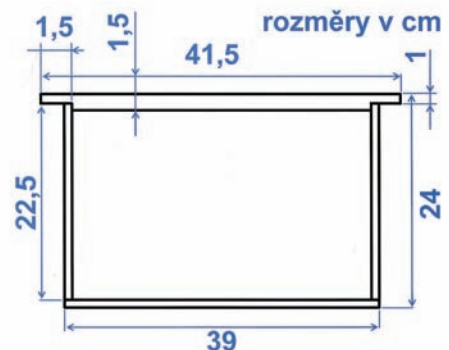
Voskový plást je nezbytnou součástí života a rozvoje včelího společenství. Je složen ze šestihranných buněk, ve kterých se z vajíček rodí nové včely, slouží také jako zásobárna medových a pylových potravin a prostor pro přebývání.



Úlové plásty a plástové rámečky

Materiál na stavbu plástu si včela medonosná vyrábí ve voskových žlázách umístěných na zadečku. Pokud má dost cukerné potravy, vosk produkuje od dubna do srpna. Na stavbu plástů do celého úlu včely spotřebují čtyři až šest kilogramů vosku. Jejich pracovním nástrojem jsou kusadla, kterými voskové šupinky tvarují a vrství na sebe. Včelař má pochopitelně zájem na tom, aby výstavba plástů byla co nejkratší, proto do úlů vkládá voskové mezistěny s vylisovanou předlohou šestihranných buněk.

Minule jsme si povídali o úlových systémech, dnes se zaměříme na rámečky, které jsou nosiči voskových plástů. Vytvářejí tak rozběrné dílo, které umožňuje opakované použití plástů a vytáčení medu. Rámečky lze koupit ve včelařských prodejnách, ale kdo je zručnější, může si je zhotovit sám. Doporučuji zvolit u nás nejrozšířenější rámkovou míru 39x24 cm. Pro včelstvo není rozměr rámpky podstatný. Význam má pouze celková plocha plástů a její uspořádání. Nejvhodnější je dřevo z listnatých stromů, jako jsou lípa, olše nebo topol. Vyhovuje i dřevo smrkové. Nařezeme lišty o síle 8 až 10 mm a široké 25 až 27 mm. Horní lišta je nosná a závěsná, proto by měla být silnější, až 15 mm. Na obou jejích koncích do hloubky 20 mm prořízeme osazení pro zavěšení (viz nákres). Lišty sesadíme a sbijeme hřebíčky. Do takto vyrobeného pevného rámpky vytvoříme drátěnou osnovu pro držení voskové mezistěny, na kterou včely vystaví budoucí plást. Před drátováním vyvrtáme ve středu horní a dolní lišty otvory a protáhneme jimi drát z nerezavějícího materiálu ve vzdálenosti asi 6–7 cm od sebe. Dráty opatrně napneme a oba konce připevníme. Voskovou mezistěnu položíme na drátěnou osnovu a přitavíme ji vodiči připojenými k 24voltage transformátoru. Oběma vodiči se drátu krátce dotkneme tak, aby vytvořil obvod, a tím se zároveň zataví do voskové mezistěny, a to do poloviny její síly. Při delším přidržení vodičů by se mohl drát přehřát a voskovou stěnu proříznout. Na připravený rámpek z každé strany přibijeme jeden z mezerníků. Ty zajistí mezeru mezi



plásty, která včelám umožní pohyb. Pracujeme velice pečlivě a přesně, aby se rámečky nekroutily a byly dostatečně pevné. Když jsem jako začínající včelař vyráběl první rámpky, byly to spíše vrtule. Do úlu se samozřejmě nevešly, a tak byla moje práce k ničemu.

Přesnost rozměrů je důležitá i kvůli velikosti mezery mezi jednotlivými rámpky nad sebou. Ta nesmí být větší než 6 mm, jinak ji včely vyplní divokou voskovou stavbou, která znemožní vytažení rámpky z úlů. Koupit se dnes dají i umělohmotné rámpky s mezistěnou. Ze zkušenosti však vím, že včely tyto plastové náhražky nemají rády, i když je někteří včelaři kvůli iluzi polévají horkým včelím voskem. Naproti tomu samovýroba úlových rámpků přinese včelaři nejen uspokojení, ale i nezanedbatelnou finanční úsporu. ■

Evžen Báchor
Foto:autor